

A Kúria végzése

Az ügy száma: Kvk.VI.37.414/2018/2.

A tanács tagjai: Dr. Sperka Kálmán a tanács elnöke, Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet előadó bíró, Dr. Sugár Tamás bíró

A kérelmező:

A kérelmező képviselője:

Az eljárás tárgya: választási ügyben hozott határozat felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a kérelmező

A felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: a Nemzeti Választási Bizottság 599/2018. számú határozata

Rendelkező rész

A Kúria a Nemzeti Választási Bizottság 599/2018. számú határozatát megváltoztatja és megállapítja, hogy a Fidesz-Magyar Polgári Szövetség által kiadott kifogással érintett kampányeszköz sérti a választás tisztaságára és a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlásra vonatkozó alapelveket.

A Kúria a plakát kiadóját a további jogsértéstől eltiltja.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A kérelmező 2018. március 23-án elektronikus levélben fordult Budapest 12. számú Országgyűlési Egyéni Választókerületi Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OEVB), melyben a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 2. § (1) bekezdés a), c) és e) pontjának megsértése miatt – figyelemmel a Ve. 208. §-ára és 148. § (1) bekezdésére – nyújtott be kifogást.
- [2] Előadta, hogy 2018. március 19. napjával kezdődően a háttérben egy magyar zászlót, jobb oldalt Orbán Viktor miniszterelnököt, bal oldalt sötétkék keretezett mezőben a „Nekünk Magyarország az első” feliratot ábrázoló, különféle méretű plakátok kerültek országsszerte a közterületeken elhelyezésre. A plakát alapján nem lehet egyértelműen megállapítani, hogy azok jelölő szervezet támogatására buzdítanak-e vagy a kormányzati kommunikáció részét képezik. A plakát így a kérelmező megítélése szerint sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés a) és e) pontjaiban foglalt a választás

tisztasága és a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elveit.

- [3] Kifogásában hivatkozott az Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 99/2016. számú határozatában foglaltakat részben megerősítő Kúria Kvk.V.37.941/2016/3. számú végzésére. Ebben a Kúria kifejtette „a választás tisztaságára, a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlásra vonatkozó alapelveknek kizárólag az olyan plakát felel meg, amelyből magából egyértelműen és nyilvánvalóan megállapítható, hogy kinek a támogatására ösztönöz.
- [4] A kérelmező szerint a Kúria gyakorlatában nem elegendő, ha a plakáton apró betűvel, távolról vagy autóból nem olvasható módon kerül feltüntetésre a támogatott szervezet vagy a megrendelő neve, vagyis az, hogy a plakát kinek és milyen jellegű támogatására hív fel. A kifogásolt plakátról csak közvetlen közélről állapítható meg, hogy kinek a támogatására ösztönöz. A plakát keretéhez közel apró betűvel feltüntetett szöveg 1 méternél távolabbról – ahonnan a plakát fő tartalmi elemei kényelmesen olvashatóak és láthatók – vagy autóból nem olvashatóak.
- [5] Érvelése szerint a megrendelő, illetőleg azon jelölő szervezet, amelynek érdekében a plakátot kihelyezték feltüntetésének hiánya önmagában is alkalmas a jogsértés megállapítására. Ezen túlmenően azonban hivatkozott arra is, hogy a plakát rendkívül szoros vizuális egyezést mutat a kormányzati kommunikációval, így alkalmas a választók megtévesztésére. Ennek indokolásaként előadta, hogy a kifogásban megjelölt plakát struktúrájához rendkívül hasonló újsághirdetést tett korábban közzé a kormány. Mindkét hirdetésen a nemzeti színű zászló szolgáltatja a háttérrel, melyen sötétkék téglalapban szerepel a szöveg. Mind a plakát, mind az újsághirdetés fő alakja Orbán Viktor miniszterelnök, a plakáton képen megjelenítve, az újsághirdetésben pedig a megszólalóként, illetve aláírásával és nevével is megjelenítve.
- [6] Rögzítette továbbá, hogy a plakáton és a csatolt hirdetésben használt kék-fehér színekombinációt rendkívül széles körben használja a kormány, a plakáton használt betűtípus pedig csaknem azonos a kormány által használt betűtípusokhoz. A plakáton közzétett „Nekünk Magyarország az első” szlogent a miniszterelnök kormányzati szerepében is használja.
- [7] A kifogásolt plakát vizuálisan és tartalmában rendkívül szoros egyezést mutat a kormány által korábban közzétett plakátokhoz, illetve használt vizuális elemekhez. A plakátról így egy átlagos szemlélő nem képes eldönteni, hogy az jelölő szervezetet népszerűsít, vagy a kormányzati kommunikáció része, esetleg a 2018. március 15-i ünnepségekhez kapcsolódó plakát kampányról van szó. Ezért a plakát alkalmas a választók megtévesztésére, ami a Ve. 2. § (1) bekezdés a) és e) pontjába ütközik.
- [8] Véleménye szerint mivel Orbán Viktor Magyarország Miniszterelnöke, másrészt a Fidesz vezető politikusa is, amikor választási kampány időszakában valamely óriásplakáton feltűnik, a választópolgároknak egyértelműen gyorsan és kétségek nélkül tudnia kell, hogy Orbán Viktor a plakáton miniszterelnöki mivoltában, az állami közhatalom megtestesítőjeként közvetít valamilyen kormányzati közhatalmi üzenetet, vagy pedig az általa megformált üzenet egy kampányeszközhöz kapcsolódik és így mint fideszes politikus van jelen a plakáton és ösztönöz a Fidesz támogatására.
- [9] Utalt még a kérelmező a Kúria Kvk.IV.37.359/2014/2. számú határozatára azzal összefüggésben, hogy a plakát sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt esélyegyenlőség alapelvét is, ugyanis a választási versengés során megkérdőjelezi az egyenlő esélyek elvének érvényesülését, amikor a helyi közhatalom a választási kampányban semleges pozícióját feladva az egyik jelölő szervezet vagy jelölt mellett tűnik fel.
- [10] A fényképes bizonyíték mellett kérelmező csatolta a kérelmező választókerületi jelöltjének két tanú által hitelesített nyilatkozatát, amelyben 2013. március 23-i keltezéssel kijelenti, hogy a csatolt fényképfelvételt 2018. március 22-én 16 óra 36 perckor készítette és az Budapest XV. kerület M3-as autópálya kivezető szakaszánál (Gábor Áron út, Kozák tér és Tompa Mihály u. között) elhelyezett plakátot ábrázolja. A plakáton elhelyezett impresszumot csak 1 méternél közelebből lehet elolvasni. A plakáton szereplő szöveg szerint azt a Fidesz-Magyar Polgári Szövetség adta ki és tartalmazza a felelős kiadó nevét, funkcióját, valamint a rövid úton való elérhetőségeket is.

- [11] Kérelmező a fentiekre figyelemmel kérte, hogy az NVB a Ve. 218. § (2) bekezdés a), b) és d) pontjai alapján a jogsértés tényét állapítsa meg, tiltsa el a jogsértőt a további jogsértéstől, valamint szabjon ki megfelelő összegű bírságot. A Kúria a Kvk.V.37.941/2016/3. számú határozatában csak azért nem tiltotta el a jogsértőt a további jogsértéstől mert az már idejét múlt volt, mert a népszavazási kampány már lezajlott. Jelenleg azonban a kampány még folyik.
- [12] Okfejtése szerint indokolt a Ve. 219. § (1) bekezdés alapján bírság kiszabása is, mert a választási plakát országos terjesztésű, rendkívüli nagy számban került kihelyezésre. A jelölő szervezet a plakát kampányt 2018. március 14-én jelentette be és a jelölő szervezet számára a bejelentés óta eltelt jelentős idő sem volt elegendő arra, hogy tisztázza a jogi helyzetet.
- [13] A kérelmező beadványát az OEVB elnöke áttette az NVB-hez, mivel a beadvány alapján a sérelmezett plakát országos terjesztésű.

A határozat

- [14] Az NVB 599/2018. számú határozatával a kifogást elutasította. Rögzítette, hogy a plakát tartalma a kifogásban foglaltaknak valóban megfelel, a plakát Orbán Viktor Miniszterelnököt, egyben a FIDESZ-KDNP közös listavezetőjét ábrázolja, a „Nekünk Magyarország az első” szlogen mellett piros-fehér-zöld színvilág háttér előtt. Az impresszum a plakát alsó részén a teljes mérethez képest csekély méretben látható, azonban valós körülmények között való olvashatósága a benyújtott bizonyíték alapján egyértelműen nem megítélhető.
- [15] Az NVB megállapította, hogy a kérelmező nem hivatkozott olyan tényre vagy körülményre, amely alapján a plakát a választókat úgy tévesztené meg, hogy valamely más jelölő szervezet üzeneteként tünteti fel magát. Ezért az NVB azt csak önmagában az azonosíthatóság kérdéskörében, illetve a kormányzati kommunikációval való összevetésben vizsgálta.
- [16] Az NVB szerint a kérelmező helytállóan hivatkozott a Kúria és az NVB gyakorlatában elvárt körülményre, amely szerint a választás tisztaságára, a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlásra vonatkozó alapelveknek kizárólag az olyan plakát felel meg, amelyből magából egyértelműen és nyilvánvalóan megállapítható, hogy kinek a támogatására ösztönöz. Eltér azonban az NVB álláspontja a kifogásban jelöltektől abban a kérdésben, hogy a plakát milyen esetben tekinthető egyértelműnek abban a kérdésben, hogy kinek, illetve mely jelölő szervezet támogatására ösztönöz.
- [17] A plakát, illetve az azon feltüntetett üzenet megítélése nem választható el attól a választási eljárástól, amelyben kampány célra felhasználták. Konkrét tartalmú üzenet vagy névmegjelölés nélkül is egyértelműen az azonosíthatóság feltételét teljesítőnek tekinthető a támogatott jelölt személyét ábrázoló plakát, ha az eset összes körülményét vizsgálva ennek mérlegelési feltételei fennállnak. Ilyen feltétel például, hogy a jelölt országosan széles körben ismert legyen, igazolható legyen az a kijelentés, hogy a plakátot megfigyelő személyek döntő többsége a kép alapján a jelöltet név szerint azonosítani tudja. A jelölt személye hosszabb ideje egyértelműen köthető egy jelölő szervezethez. Az eset összes körülményeit vizsgálva nincs olyan tény vagy bizonyíték, ami alapján életszerűen megkérdőjelezhető lenne, hogy a plakát egyértelmű abban a tekintetben, hogy kit ábrázolt, illetve hogy az ábrázolt jelölt mely jelölő szervezethez köthető.
- [18] Vizsgálta az NVB továbbá, hogy a kifogásolt plakát a megjelölt kormányzati kommunikációs tartalmakkal összevetésben megtévesztő tartalmú-e. Az NVB szerint kizárható az, hogy a plakát bármilyen kormányzati intézkedésre vonatkozó tartalmat fogalmazna meg vagy ilyet sugallna. A feltüntetett szlogen egyszerű értékítélet, a jelölt karakteréről igyekszik a választópolgárban pozitív képet kialakítani. Megjegyezte még az NVB, hogy az OEVB az ügy áttételével beadványozótól megvont egy jogorvoslati lehetőséget. A benyújtott kifogásban bizonyítékkal alátámasztva egy plakát került megjelölésre, ebből következően az ügy az OEVB által is elbírállható lett volna.

A felülvizsgálati kérelem

- [19] A határozattal szemben a kérelmező nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Kérte a Kúriát, hogy a határozatot a Ve. 231. § (5) bekezdés a) pontja (helyesen: b) pontja) alapján a kifogásnak megfelelően változtassa meg, ennek keretében a Ve. 218. § (2) bekezdés a), b) és d) pontjára alapozottan a jogsértés tényét állapítsa meg, a jogsértőt a további jogsértéstől tiltsa el, valamint megfelelő bírságot szabjon ki.
- [20] A kérelmező minden korábbi jogi indokát fenntartotta, ezt csak kiegészítette azzal, hogy a plakáton szereplő személy Magyarország Miniszterelnöke, kettős közjogi, valamint politikai státusszal bír. A Ve. esélyegyenlőséget és rendeltetésszerű jóhiszemű joggyakorlást előíró rendelkezéseiből következik, amennyiben egy személy ilyen kettős státusszal bír, úgy megnyilvánulásaiból, illetve az őt ábrázoló minden kampányeszközből a kampányidőszak alatt egyértelműen derüljön ki, hogy milyen minőségben jár el.
- [21] Hangsúlyosan utalt a Kúria Kvk.V.37.941/2016/3. számú végzésére. Kifejtette, hogy a plakát az NVB által sem vitatottan vizuálisan jelentős mértékben hasonlít a kormányzati kommunikációra. Annak megrendelőjét megjelölő felirat nem olvasható 1 méternél távolabbról, vagyis ez a plakát rendeltetéséből fakadóan figyelmen kívül hagyható. A kifogásban felvonultatott hasonlóságok elegendőek ahhoz, hogy a választópolgárok azt kormányzati kommunikációnak véljék. Az NVB azon érve sem változtat ezen, amely szerint a plakát nem tartalmazza kifejezetten a „Magyarország Miniszterelnöke” vagy a „Kormány Információ” kitételeket. A plakát nem tartalmazza a jelölő szervezet logóját sem és egyéb vizuális utalást sem a jelölő szervezetre. A megszólaló kettős státuszából következően kormányzati kommunikáció látszatát kelti. A személy ismertsége nem oldja fel a választókat megtévesztő jelleget. A plakát ezért a választópolgárok megtévesztésére alkalmas, miáltal a választások tisztaságának sérelmét valósítja meg. A kormányzati kommunikáció látszatával igyekszik összemosni az egyik jelölő szervezet vezetőjének a fentiekben is kifejtett kettős státuszát. Ezzel a jelöltek és jelölő szervezetek közötti esélyegyenlőséggel is szembe megy.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [22] A felülvizsgálati kérelem alapos.
- [23] A Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontja és e) pontja szerint a választási eljárás szabályainak alkalmazása során érvényre kell juttatni a következő alapelveket: a választás tisztaságának megóvása, a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás.
- [24] A Ve. 140. § a) pontja értelmében kampányeszköznek minősül minden olyan eszköz, amely alkalmas a választói akarat befolyásolására vagy annak megkísérlésére, így különösen a plakát. A Ve. 141. §-a alapján kampánytevékenység a kampányeszközök kampányidőszakban történő felhasználása és minden egyéb kampányidőszakban folytatott tevékenység a választói akarat befolyásolása vagy ennek megkísérlése céljából.
- [25] A Kúria rögzíti, hogy a kérelmező Budapest XV. kerület M3-as autópálya bevezető szakaszán elhelyezett földrajzilag pontosan megjelölt helyen felállított 1 darab választási óriásplakát jogszerűségét vitatta. Kifogásának két eleme volt, egyrészt objektíve jogsértőnek állította a plakátot önmagában azon oknál fogva, hogy a plakát alján szereplő „impresszumot” csak 1 méternél közelebből lehet elolvasni, az ugyanis olyan apró betűvel íródott. Távolabbról, illetve autóból a plakát megrendelőjének kiléte nem volt olvasható, megismerhető. A kérelmező szerint ez – utalva a Kúria Kvk.V.37.941/2016/3. számú végzésére – önmagában sérti a Ve. meghatározott alapelveit. Másodsorban arra hivatkozott a kérelmező, hogy a megrendelőt feltüntető szöveg nem olvasható betűmérete miatt a plakát képi megjelenítése a választók megtévesztésére alkalmas.
- [26] A Kúria hangsúlyozza, hogy jelen felülvizsgálattal érintett ügyben 1 darab plakátról van szó, nem az országos plakátkampány minősítéséről, annál is inkább, mert az azonos tartalmú plakátok különböző helyekre és méretben kerület kihelyezésre. A plakátok megközelíthetőségük, ráláthatóságuk és

olvashatóságuk eltérő volta miatt általánosítható megítélés nem adható, erre a kérelmező sem szolgáltat bizonyítékkal.

- [27] Ugyanakkor az eljárás tárgyát képező ezen 1 darab plakáton az NVB határozata szerint is a plakát méretéhez képest az „impresszum” csekély mértékben látható, ezért nem lehet kétségben vonni a kérelmező által csatolt fotó és nyilatkozat alapján annak olvashatatlanságát. Ez különösen egy autópálya mellett aggályos, hiszen a célzott közönség részben az ott járművel elhaladók, ami az olvasást még inkább nehezíti.
- [28] A Kúria osztotta a jelen tényállással lényegében megegyező ügyben, a Kúria által Kvk.V.37.941/2016/3. számon hozott végzésben kifejtetteket, annak indokolásától eltérni nem kíván, azt az alábbiakban idézetek szerint irányadónak tekinti:
- [29] „A választás tisztaságára a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlásra vonatkozó alapelveknek kizárólag az olyan plakát (kampányeszköz) felel meg, amelyből magából egyértelműen és nyilvánvalóan megállapítható, hogy kinek a támogatását ösztönzi.
- [30] A plakát, így a népszavazási kampány részeként közzétett óriásplakát is, mindig valamilyen üzenetet hordoz (lásd: Ve. 140-141. §-ai). A plakát jellegéből, céljából, rendeltetéséből, továbbá a rá vonatkozó szabályozásból adódóan nem közvetlen közről és nem különösen gondos vizsgálat eredményeként kell kiderülnie annak, kinek és milyen jellegű támogatására hív fel. Ezt, ahogyan az NVB is megállapította a határozatában egy kampányban a plakátnak magából egyértelműen és nyilvánvalóan megállapítható módon kell jeleznie.
- [31] E követelményeknek azonban a Kúria rendelkezésére álló bizonyítékok szerint nem felel meg a kifogásolt választási plakát. A becsatolt fényképfelvételekből ugyanis az állapítható meg, hogy alapos a kérelmező e körben előadott érvelése. A kifogásolt óriásplakátról készített fényképfelvételek egyértelműen igazolják, hogy a plakát jobb alsó sarkában lévő felirat még közvetlen közről is csak nehezen, alig olvasható. Ebből következően például autóból nyilvánvalóan nem látható.
- [32] A kifejtettekre figyelemmel a Kúria azt állapította meg, hogy a kifogásolt plakát nem felel meg a rá vonatkozó törvényi követelményeknek, ezért sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés a) és e) pontja szerint a választás tisztaságára és a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlásra vonatkozó alapelveket. E rendelkezések megsértése ugyanis mindig megállapítható abban az esetben, ha valaki a jogosultságával, (jelen esetben a kampányeszköz használatával) nem a jogszabályi rendelkezésekkel, illetve ezek céljával, rendeltetésével összhangban állóan él”.
- [33] Ezen objektív ok miatt és kizárólag erre az egy plakátra látta megvalósulni a Kúria jelen ügyben a jogsértést, mivel a kampányból még körülbelül egy hét van hátra, szükségesnek találta az eltiltást, figyelemmel a Ve. 218. § (2) bekezdés a) és b) pontjaira
- [34] Végezetül a Kúria rámutat, hogy a képi megjelenítés megtévesztő jellegét, illetve a kérelmező által hivatkozott esélyegyenlőség elve sérelmét, mint szükségtelent már nem vizsgálta, mert a jogsértést objektív alapon látta fennállni.
- [35] A bírság kiszabását pedig – figyelemmel a Ve. 219. § (1) bekezdésében foglalt mérlegelési szempontokra, az eset összes körülményeire – nem tartotta indokoltnak, különös tekintettel arra, hogy egy plakáttal kapcsolatos jogsértés volt az eljárás tárgya és nem országos plakátkampány.
- [36] Fentiekre tekintettel a Kúria az NVB megtámadott határozatát a Ve. 231. § (5) bekezdés b) pontja alkalmazásával megváltoztatta.

Záró rész

- [37] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Ve. 228. § (2) bekezdése és a Kp. 157. § (7) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 124. § (5) bekezdésének megfelelően – figyelemmel a Ve. 229. § (2) bekezdéséből következően alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokról szóló 2005. évi XVII. törvény 1. §

(2) bekezdésére – tárgyaláson kívül bírálta el.

- [38] A Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 45/A. § (5) bekezdése szerint feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket a Ve. 228. § (2) bekezdése és a Kp. 157. § (7) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 35. § (1) bekezdése szerint a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján az állam viseli.
- [39] A végzés elleni felülvizsgálatot a Ve. 232. § (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2018. március 31.

Dr. Sperka Kálmán s.k. a tanács elnöke, Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet s.k. előadó bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő